

OAS DGL

Jaarverslag 2017

Inleiding

Sinds 2007 werken de gemeenten Maassluis, Midden-Delfland, Schiedam, Vlaardingen en Westland samen met het Hoogheemraadschap van Delfland en Rijkswaterstaat aan de verbetering van de Afvalwaterketen binnen de zuiveringskring De Groote Lucht onder de noemer "OAS De Groote Lucht". OAS staat voor Optimalisatie Afvalwatersysteem Studie. Sinds de studie uit 2007 is de OAS De Groote Lucht een begrip geworden voor de samenwerking binnen de zuiveringskring. In dit jaarverslag beschrijven we als OAS wat we in 2017 samen bereikt hebben.

Wat goed is om te realiseren is dat alle projecten die genoemd worden zonder partners niet gerealiseerd zouden zijn.

In de stuurgroepvergadering van 16 december 2015 is een nieuw afvalwaterakkoord ondertekend waardoor de OAS nog tot en met het jaar 2020 door gaat. Het geldt dat voor de OAS bestemd en bespaard is met reeds uitgevoerde optimalisaties is nog toereikend om verder te gaan. Ook zijn nog niet alle ambities gehaald die we in 2007 met elkaar hebben afgesproken.

We kijken terug op een goed en productief jaar. De basisinventarisatie voor samen meten en monitoren is gereed en het vervolg, de monitoringsstrategie, is eind 2017 opgeleverd. De optimalisaties in Maassluis met betrekking tot de bouw van een nieuw rioolgemaal in de Dijkpolder zijn uitgevoerd. Een mooi voorbeeld van een optimalisatie over grenzen die anders niet tot stand was gekomen.

De OAS De Groote Lucht en het Netwerk Afvalwater Delfland (NAD) werken nauw samen. De OAS volgt de grote lijnen van de NAD maar heeft eigen projecten met een eigen financiering. De projecten van de OAS dragen bij aan de doelen van de NAD. De samenwerking levert optimalisatie van fysieke maatregelen op die een gemeente solitair niet had kunnen bereiken daarnaast is de gezamenlijke ontwikkeling van modellen en communicatie een grote winst.

Projecten

3A1 Programmamanagement

Het programmamanagement is in 2017 verzorgd door mevrouw M. Paardekooper, ondersteund door mevrouw A. Boeters. Mevrouw Paardekooper heeft eind 2017 een nieuwe werkgever gevonden. Haar vervanger is de heer C. Langelaan die per 1 januari 2018 het programmamanagement oppakt.

Mevrouw Boeters heeft eind 2017 aangegeven niet langer de ondersteuning van het programmamanagement te kunnen doen. Per 1 januari 2018 is zij vervangen door de heer R. Knipscheer van Your Support.

3A6 Communicatie

Voor het communicatieplan is in 2017 een nieuwe uitvraag geweest. De opdracht is verstrekt aan Bureau Cieremans. Zij zullen tot en met 2020 de communicatie voor de OAS verzorgen

Het communicatieproject "Niet in het riool" en het vervolg "Daarom Niet in het riool" is een groot succes. Het slaat goed aan in de regio en tijdens en na de campagne is het voor beheerder van rioolgemalen merkbaar dat er minder rioolvreemde stoffen worden aangetroffen. Nadat "Niet in het riool" landelijk is opgepakt, hebben we gemeend dat er nog behoefte was aan een regionale voorzetting. Dit is geborgd in "Daarom niet in het riool".

Via allerlei communicatiemiddelen en -mogelijkheden willen wij het waterbewustzijn bij de inwoners vergroten. Een mooi en vooral duidelijk communicatiemiddel is de maquette van de "Water en levende tuin". De in 2016 aangekochte maquette laat duidelijk zien welke mogelijkheden er zijn om de tuin te vergroenen en daarmee een bijdrage te leveren aan het klimaatvraagstuk. De maquette is al door verschillende deelnemers ingezet, bijvoorbeeld tijdens 'de week van ons water', bij bewonersbijeenkomsten en informatieavonden bij nieuwbouwprojecten. Ook wordt de maquette in de hal van gemeentehuizen geplaatst en heeft daar veel bekijks.

2B1 Rioolvreemd water

Het project "Rioolvreemd water" heeft een moeizame start gekend. De eerste aanbesteding is helaas mislukt, doordat de gekozen aanbestedingsprocedure niet uitgevoerd kon worden. De volgende aanbesteding slaagde wel. De opdracht is verstrekt aan Partners4Urban Water. Het project kan een belangrijke bijdrage leveren aan de vermindering van de uitstoot van het Chemisch Zuurstof Verbruik (CZV), een maat voor de emissie, op de Nieuwe Waterweg, één van de doelstellingen van de OAS.

2B2 Integrale aanpak Vlaardingen West

Voor de "Integrale aanpak Vlaardingen West" is begin 2017 de uitvraag gedaan en heeft Witteveen+Bos de aanbesteding gewonnen. In dit project wordt, op basis van een quick scan met een multi-criteria analyse, onderzocht welke maatregelen het meest geschikt zijn om in Vlaardingen West te implementeren. Er wordt gekeken naar mogelijkheden om het (afval)watersysteem te optimaliseren, de wisselwerking met het watersysteem doelmatig te ontvlechten, of juist functionaliteit te combineren waardoor de benodigde investeringen optimaal afgestemd worden.

2B4 Optimalisatie afvalwatersysteem (buffer Predik)

Het project is primair bedoeld om te monitoren of de in een eerdere fase aangelegde bufferbassin, waarbij tijdens neerslagsituaties glastuinbouwwater kan worden gebufferd, voldeed aan de verwachtingen en of er optimalisatiekansen liggen. Het afvalwatersysteem dat net ten zuiden van De Lier, gemeente Westland, ligt kent een grote complexiteit. Er zijn knelpunten in de afvoer van hemelwater. De sturingsmogelijkheden en opgaven zijn nog complexer zijn geworden door de invoering van de zuiveringsplicht voor gewasbeschermingsmiddelen in de glastuinbouwsector. Tuinbouwbedrijven zijn verplicht om hun gewasbeschermingsmiddelen voor 95% uit het afvalwater te verwijderen. Gevolg is dat veel glastuinbouwbedrijven, ook in dit rioleringsgebied, ervoor kiezen om hun afvalwater te recirculeren op hun eigen bedrijf. Daardoor zijn uitgangspunten die in het verleden zijn gehanteerd sterk veranderd. Zo lang over deze uitgangspunten geen helderheid bestaat, staat dit project in de wacht.

2C3 3Di

Met behulp van 3Di is een stresstest voor wateroverlast in 2017 uitgevoerd voor alle OAS-gemeenten. Door de koppeling in het model van oppervlakte watersysteem en afvalwaterketen geeft dit meer en beter inzicht in de plekken waar het eerste wateroverlast ontstaat. Deze stresstest (gericht op wateroverlast) kan worden gezien als voorloper van de stresstests die in het kader van het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie de komende tijd worden uitgevoerd.

Verkend is of er een trainee kan worden aangetrokken om met 3Di te werken voor alle OAS partners. Daaraan zal in 2018 verdere uitwerking worden gegeven.

2D6 Meten en Monitoren

Het meten en monitoren van het afvalwatersysteem geeft inzicht in het functioneren van het stelsel en draagt bij aan goed beheer van het afvalwatersysteem, zowel in dagelijkse als extreme omstandigheden. Hierdoor kunnen te nemen maatregelen goed onderbouwd en grensoverschrijdende analyses gemaakt worden. In 2017 zijn verschillende bijeenkomsten georganiseerd over techniek, data, informatie-uitwisseling, systeemanalyses en de organisatie van het meten en monitoren. De complexiteit van deze materie is groot, mede omdat er 6 organisaties bij betrokken zijn met ieder zijn eigen systeem, wensen en vereisten. In 2017 is

de monitoringsstrategie opgeleverd. Nadere uitwerking van deze strategie bleek complex. Daarom is eind 2017 de samenwerking met het Interregproject "BeGood" (voortkomend uit NAD-project "Uniform Gegevensbeheer") verkend.

Het project "BeGood" is een pilot die tot doel heeft om publieke data te ontsluiten en te (her)gebruiken om op basis daarvan, op het gebied van infrastructuur en ecologie een betere service te kunnen verlenen. "Meten en Monitoren" sluit uitstekend hierop aan. In 2018 wordt onderzocht hoe deze twee projecten kunnen worden gecombineerd. Het doel van deze fase is om de data van de verschillende partijen bij elkaar te brengen, bijvoorbeeld door het opzetten van een centraal dataplatform.

Resultaten

Alle voornoemde projecten leveren een bijdrage aan de doelstellingen van de OAS. Deze doelstellingen bestaan uit het voldoen aan de basisinspanning en waterkwaliteitsspoor en worden uitgedrukt in de reductie in kilogrammen/m³ van het zogeheten Chemisch Zuurstof Verbruik (CZV: geeft het gewicht aan zuurstofgas weer dat verbruikt wordt om het oxideerbaar materiaal af te breken).

In het afvalwaterakkoord OAS De Groote Lucht (2008) is afgesproken dat de emissies uit Schiedam, als gevolg van het niet bouwen van de 4 bergbezinkbassins, tijdelijk gecompenseerd worden door het inzetten van een zandfilter op AWZI De Groote Lucht voor afvang van CZV.

Tegelijkertijd wordt de hoeveelheid rioolvreemd water dat OAS-breed naar de AWZI wordt afgevoerd in toenemende mate teruggedrongen, zodat Schiedam op die wijze aan de basisinspanning gaat voldoen en de inzet van het zandfilter wordt afgebouwd.

Jaartal	Nog te reduceren M3	Te realiseren reductie CZV in kg/jaar
2008 (=start)	2.850.000	37.800
2015	998.632	13.245
2017	842.138	10.470

De tabel vraagt nog wel enige nuancering.

- In bijvoorbeeld de gemeente Maassluis zijn maatregelen genomen om de hoeveelheid rioolvreemd water af te bouwen, deels door afkoppelen, deels door het terugdringen van rioolvreemd water. Alleen een goede onderbouwing van deze maatregelen kan nog niet worden gegeven doordat er nog onvoldoende kan worden gemeten. Deze getallen komen dan ook niet terug in de tabel.
- In De Lier zijn overstorten die gevoelig waren voor instromend oppervlaktewater uitgerust met terugslagkleppen. Helaas zijn meetgegevens niet meer beschikbaar waardoor de effectiviteit van de maatregel niet aangetoond kan worden.
- De gehanteerde rekenmethodiek, de zogeheten DWAAS-methode (Droog Weer Afvoer Analyse Systematiek), bevat onzekerheden en aannames die tot onzekerheden leiden.

Alle voornoemde projecten geven ons echter wel het inzicht dat het bestrijden van rioolvreemd water een zeer belangrijke bijdrage levert aan de reductie van de uitstoot van de CZV. En ook de locaties (wijken) die we dan aan moeten gaan pakken worden meer en meer duidelijk.

Financiën

Bij de afspraak "vervolg OAS DGL" eind 2015 gaf bovenstaande tabel het inzicht in de nog beschikbare financiën tot en met 2020.

Afvalwaterakkoord De Groote Lucht fase 3 Maatregelenplan 2016-2020

Bedragen x 1000 €

Project		Raming					Financiering			Project leiding
		2016	2017	2018	2019	2020	Delfland	Schiedam	Totaal	
1.2	Inzet zandfilter	0	0	96	96	96	289		289	Delfland
2A.1	Programmamanager	40	40	40	40	40	200		200	Delfland
2A.1	Programmasecretaris	5	5	5	5	5	25		25	Delfland
2A.6	Uitvoering communicatieplan	20	20	20	20	20	100		100	Schiedam
2B.1	Studie en pva rioolvreemd water	189						189	189	Schiedam
2B.2	WATERAANV riool verminderen	183	183	183	183	183		915	915	Schiedam
2B.4	Optimal afvalwatersysteem Perdik 2	55					55		55	Westland
2C.3	3Di fase 4 (afroning)	100	100	100			300		300	Delfland
2D.6II	Metten en monitoren fase 2	94	94	94	94	94	468		468	Schiedam
N	Verbeteringen afvalwatersysteem	27	27	27	27	27	135		135	Delfland
Totaal	Totaal	712	469	565	465	465	1.572	1.104	2.676	

Uitleg bij de tabel

1.2 Inzet zandfilter: in de beginjaren van de OAS is het, op de AWZI aanwezige, zandfilter ingezet om extra CZV uit het afvalwater te verwijderen, zodat aan de "basisinspanning riolering" (het beperken van vuilemissie) kon worden voldaan. Dit is een succesvolle bijdrage geweest aan een van de doelstellingen. De inzet bleek zo effectief, dat in 2016 en 2017 het zandfilter niet ingezet hoefde te worden. Voor de overige jaren wordt op voorhand nog geen inzet voorzien, maar doordat dit geen zekerheid is laten we de bedragen nog staan.

2B1 Studie en pva rioolvreemd water: wordt in 2018 afgerond

2B2 Wateraanv riool verminderen: de in 2016 en 2017 nog niet gebruikte middelen worden voor ingezet in de komende jaren om de hoeveelheid rioolvreemd water te beperken.

2B4 Optimalisatie afvalwatersysteem Perdik2: vanwege de complexiteit en onzekere opgave nog geen uitvoering aan gegeven. Bedrag schuift door naar de komende jaren.

2C33Di fase 4 (afroning): in 2016 en 2017 is hiervoor een stresstest voor alle gemeenten uitgevoerd. De resterende beschikbare middelen worden ingezet om met het 3Di model daadwerkelijk aan de slag te zijn met behulp van een trainee.

2D6II Meten en monitoren fase 2: in 2018 wordt de vastgestelde monitoringsstrategie nader uitgewerkt.

N Verbetering afvalwatersysteem: Aanvankelijk een klein bedrag om als restbudget te gebruiken. Doordat Delfland investeringen door de OAS kon vermijden kwamen de middelen die voor de bouwrente waren meegenomen in de investering weer beschikbaar voor de OAS. Daardoor is het bedrag beschikbaar voor project N verhoogd naar 290K€.

En waar staan we nu, aan het eind van 2017?

Project		Raming					Financiering			Project leiding
				2018	2019	2020	Delfland	Schiedam	Totaal	
1.2	Inzet zandfilter			97	96	96	289		289	Delfland
2A.1	Programmamanager			40	40	40	120		120	Delfland
2A.1	Programmasecretaris			5	5	5	15		15	Delfland
2A.6	Uitvoering communicatieplan			20	20	20	60		60	Schiedam
2B.1	Studie en pva rioolvreemd water							189	189	Schiedam
2B.2	Wateraanv riool verminderen			305	305	305		915	915	Schiedam
2B.4	Optimal afvalwatersysteem Perdik 2						55		55	Westland
2C.3	3Di fase 4 (afroning)			100	100	100	300		300	Delfland
2D.6II	Meten en monitoren fase 2			156	156	156	468		468	Schiedam
N	Verbeteringen afvalwatersysteem			90	100	100	290		290	Delfland
Totaal	Totaal			813	822	822	1.597	1.104	2.701	

Uit de tabel kan worden geconcludeerd dat er weinig geld is uitgegeven aan de projecten. Echter, de projecten worden na oplevering van het project afgerekend en worden dan in de tabel verwerkt. Onder andere het project 2B.1 en 2D.6II kennen door hun complexiteit een lange doorlooptijd.

1.2 Inzet zandfilter: in 2017 is het zandfilter niet ingezet. Dit was zo ook voorzien.

2.A.1 Programmamanager: betreft niet alleen de kosten voor programmamanagement, maar ook voor bijvoorbeeld workshops, ondersteuning bij het opstellen van het programma tot einde OAS, vergadering stuurgroep.

2.A.1 Programmasecretaris: betreft de verslaglegging van vergaderingen van het afvalwaterteam en de stuurgroep

2.A.6. Communicatie: dit zijn de activiteiten rond de "Open riool dagen" en de "Oliebollenactie" zoals die de afgelopen jaren is georganiseerd.

2.B.1 Studie en pva rioolvreemd water: is in concept gereed en wordt in 2018 afgerond

2.B2 Wateraanv riool verminderen: de studie is gestart in 2017 en wordt in 2018 afgerond.

2.C.3 3Di: in 2017 eis een eerste stresstest bij alle gemeenten uitgevoerd. Dit is trouwens niet de stresstest die het Deltaprogramma Ruimtelijke adaptatie van ons vraagt, maar is wel een goede eerste aanzet die veel inzicht geeft. Verder is verkend of de inzet van een trainee tot de mogelijkheden behoort.

2.D.6.II Meten en monitoren fase 2: in 2017 is de monitoringsstrategie opgeleverd.